

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben hárhoz hordva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, június 1.

A letiport bír nemzet.

Transzvál és Oranje szabad független államok nincsenek többé. A vitéz bír nemzet le van igazva, szabadsága le van tiporva. Az angol nemzet, melynek szabadságszeretetére és alkotmányos érületére annyit szeretünk hivatkozni, valóságos rablóháboruban a világ egyik legbecsületesebb és legvitézebb nemzetét tiporta porba igazságtalanul és szívtelenül azért, mert annak a nemzetnek jövedelmező aranybányáit meg akarta szerezni magának.

Ha egy erős ember megkötözi, kirabolja a nála gyengébbet, egyszerűen felkötik mint rablógyilkost. Ha azonban ez a bűntény nem privát emberek között megy végbe, hanem egész nagy nemzet követi el egy nála gyöngébb nemzet ellen, magasztalják a győzöt s a bűntényt elnevezik hódításnak, annexiónak.

Nincs hatalom, a mely jogosítva volna az elnyomásra. A zsarnokság épp oly bűn, mint a rablógyilkosság s a nemzetek leigázása semmivel sem kisebb vétek, mint a rabszolgakereskedés.

Mire e sorok napvilágot látnak. Roberts tábornok már Pretória utcáin proklamálta Transzvál elrablását s állami létének mindörökre való megsemmisítését. Londonban örömmámorban uszik nép, a várost kivilágítják, Chamberlain gyarmatügyi miniszter a dicsőség tetőpontján a nép óvációinak tárgya, az angol pénzemberek elégedetten dörzsölik kezeiket és értékpapírjaik áremelkedése fölött jóízű örömmel mosolyognak.

Am ez a dicsőség nem tiszta forrásból keletkezett, a győzelmi babérhoz egy dicső nemzet ártatlan vére tapad s az örömrivalgásba belévegyül az árvák és özvegyek siralmas jelszava és a letiport bír nemzet fájó sóhaja, keserves átka.

Az igazság, a keresztény érzület, a jog, a vitézség mind mind a búrok részén van. S a művelt nemzetek közérülete föltétlen elítéli a győztes angolokat, kik ezuttal nem a civilizációnak, nem az emberiségnek nagy érdekeiért vívtak nehézharcot, hanem az ököljog nevében gyalázták meg ezt a századot, a magok rablóháborújával.

Anglia hasztalan ígér jogbiztonságot és kulturát a leigázott búroknak, az elrablott szabadságot nem pótolhatja a világon semmi. A szabadság minden kulturának és haladásnak forrása, ha ezt egy nemzetől elrabolják, az a nemzet meg van semmisítve.

És mily arczulsapása volt ez a háboru a történelmi jognak épp úgy, mint a tulajdonjognak! Hát a hatalmasok csak azért vannak, hogy a történelmi jog és tulajdonjog lábbal tiprása által még hatalmasabbakká legyenek?

Lengyelországot rablóháborúkkal megsemmisítik, Rómát elfoglalják, Beszarabiát annektálják, Görögországot letiporják, a búrokat mint nemzetet leigázzák, és nincs a ki szót emeljen! Egyetlen egy hatalom nem mer megálljt kiáltani a rablásnak, véget vetni a jogok eltiprásának.

Pedig a szegény népnek az utolsó párnáját is elviszik adóba, mivel hogy ágyura, puskára nagyon sok pénz kell. Az összes keresztény nemzetek állig fegyverben várják az alkalmat, hogy össze-

mérjék erőiket. Hát ha ez a roppant anyagi áldozattal fenntartott fegyveres erő nem a jognak és szabadságnak védelmére való, hát egyáltalán mire való akkor?

Ha tőlünk pár ezer kilométernyire a szultán 60,000 örményt gyilkolthat le büntetlenül; ha a krétai gazságok folytán Görögország fegyverbe áll, hogy testvéreinek életét megvédje és ezt az ideális országot le engedik tiporni úgy, hogy egy század alatt talpra nem áll; ha végre a bír népet valóságos rablóháborúval megsemmisítik és ez ellen senkinek nincs szava: hát akkor mire való az a roppant nagy áldozat, a melyet a militarizmus örültségeinek évről-évre hozunk?

A kereszténység nagy elve szerint az erősnek arra adatott az erő, hogy védje az elnyomottat, az erőtlent s adjon annak jogot, szabadságot, életet.

Am a keresztény nemzetek véréből és pénzéből élő hatalmasságok nem erre használják a közerőt, hanem arra, hogy a pénzvilág telhetetlenségét kiegészítsék. Ahol nagy a katonai erő, ott emelkednek a papirok. És ez a fő. A bír köztársaságok elleni háboru a börzék rabló hadjárata volt. A hatalom kezelőit a civilizált Európában nem a jog és igazság lelkesítik, hanem a pénz, a nemzeti hitel, a pénzágenség ideálja a szabad gazdálkodás.

Ha tehát könnyeket hullatunk a bír nemzet sirja fölött, gondoljunk saját sorsunkra. Ha a nemzetek keresztény érülete fel nem ébred, ha nem sikerül eltüntetni a közélet teréről a pénz és önérdék politikusait, ha nem visszük keresztény politikánkat odáig, hogy a hatalom kezelői kénytelenek legyenek a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Ft. Wilfinger József kínai hithirdető levele.

A Kath. Hitterjesztés Lapjai szerkesztőjéhez.*

Haimeng, 1900 feb. 22.

Utolsó levellem elküldése után meggyilkolták 30 éves, Je-cz-fan nevű katekistánkat. Erőszakos halálának az volt az oka, hogy buzgólkodott a kath. vallás mellett. Egyik prot. ellensége bizva az anglikán missió védelmében, 1900 jan. 18-án napkelte előtt meglepte 400 latorral Je-cz-fan katekistánk lakását. A meglepetés zavarában sikerült neki jól elbujni, de egy haszonleső néember elárulta rejtekhelyét. Vele együtt elfogták anyját, nejét, Köken nevű fivérét és más 15 embert, akik védelmére keltek. A katekistát egy pagodába cipelték megölni. A tulajdonképeni gyilkos fölfogadott egy koldust a kivégzést végrehajtani. Je-cz-fan katekista a halál küszöbén arra kérte hóhérait, engedjék meg neki, hogy anyjától, neje és fivérétől búcsút vehessen. Kérésének meghallgatása helyett bántalmazták, míg a kivégzésre megtették az előkészületeket. Ámbár fején már az elfogatás-

A Kath. Hitterjesztés Lapjai jnnius havi füzetéből.

kor mély sebet ejtettek, katekistánk szó nélkül tűrt mindent. A hóhérnak fölfogadott koldus úgy hajtotta végre a kivégzést, hogy három ízben sujtott kardjával a katekista nyakára.

Néhány órával a kivégzés után missiónk főnöke megjelent Uangnéban a kerületi másodfőnök előtt jelentést tenni a vérontásról. Ez a mandarin ritka kivétel a kínai tisztviselők között, mert igazságos, bölcs, erélyes és meg nem vesztegethető férfi. Kötelességszerűen azonnal személyesen megvizsgálta a katekista tetemét, ámbár avval ijesztették, hogy darabokra aprítják, ha helyteleníteni meri a gyilkosságot. De ez a mandarin megvetve a fenyegetést, a helyszínen rosszalta a vérontást, elfogatta a főbűnöst, szabadon bocsátotta az elfogott keresztényeket és megtette a szükséges intézkedéseket, hogy katekistánk tetemét el ne sikkaszthassák. Ismertető jelnek levágatta a koporsónak egyik sarkát, a katekista szájába pedig titkon egy ketté tört szápek rézpénznek egyik felét csuszattatta. Így vette elejét annak, hogy a koporsót vagy a tetemet kicserélhessék a személyazonosságának hivatalos megállapítása után. A zsványok nagyon felbőszültek ugyan, sőt egyik katonának mind a két szemét kivájták, de a mandarint bántani nem merték. Ennek a derék férfinak sok ellensége van a főbb tisztviselők között is, mert nem fuj velök egy követ.

Az anglikán prédikátorok a gyilkosság után

azonnal fölkeresték Taycsu kerületnek új főnökét éppen akkor, mikor a mi mandarinunk is a székvárosban időzött. Mikor a kerületi főnök elmondotta a prot. prédikátorok jelentését, látta a mi mandarinunk, hogy a prot. urak mérészen elvetették a sulykot. A mi mandarinunk úgy tépte szét a hazugság szövvényes hálóját, hogy fölkereste őket személyesen lakásukon és előadta a valódi tényállást. Mikor a prot. prédikátorok avval hozakodtak elő, hogy a mi katekistánk gonosztevő volt, a pogány mandarin imígyen felelt nekik: «Szerintetek tehát Je-cz-fan gonosztevő volt. De hiszen nem vádolta őt erről soha senki. Mikor prot. vádlói panaszt emeltek ellene, a helytartó által kiküldött biztos őt fölmentette, vádlóit pedig elítélte. Törvénytáram előtt egyetlen panaszos sem lépett föl Je-cz-fan ellen. A ti hiveitek ellen hivatalomban nyalábbal fekszenek a jól megokolt panaszlevelek. Ha ti jók volnátok, hiveitek ezt a derék, fiatal és erős embert nem ölték volna meg saját szakállukra a kínai törvény arculütésével. Még is azt állítjátok, hogy én részrehajló és irántatok igazságtalan vagyok. Am hiveitek valamelyikét megbüntettem-e már úgy, a hogyan megérdemelte volna? Itéletem nem hangzott-e egybe a törvénytárammal? Nem voltak-e a bizonyítékok ellenetek sulyosak? A kath. hivek éppen annyi igazságra tartanak igényt, mint ti. Mely jogcimen raboljátok, kiozzátok, ölték meg őket?

nemzetek erejét kizárólag a jog és igazság védelmére használni s az elnyomottak felszabadítására fordítani, akkor bizony mi reánk is csak addig süt a szakadás éltető napja, míg a Rothschildeknek tetszik, míg a pénzvilág ránk nem zudít valamely éhes nagyhatalmat.

Egész nemzetek pusztultak el már Európa keresztény nemzeteinek vallástalan politikája miatt. Ma Oranje és Transzvál, holnap másra kerülhet a sor.

Ha ma siratjuk a búrokat, gondolkunk rá, hogy keresztény érzület nélkül talán mi is oda juthatunk, ahonnan nincs feltámadás, sohasem!

Gedeon.

Szell Kálmán Rátóton.

Mint értesülünk, Szell Kálmán miniszterelnök ma délután rátóti birtokára utazik s a pünkösdi ünnepeket ott fogja tölteni.

A miniszterelnök csak június 5-én csütörtökön fog Budapestre visszatérni.

A képviselőház nyári szünete.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint a képviselőház június első három hetében végzi a még reá váró feladatokat, úgy, hogy az országgyűlés nyári szünideje június 23-án, szombaton megkezdődhetik.

Az országgyűlést királyi kéziratral fogják elnapolni *október elsejéig*.

A bécsi választások.

Véget értek a bécsi községi választások, véget értek Lueger pártjának megerősödésével. Mikor első ízben lett a császárváros polgármestere azt jövendőliggették a liberálisok s a velük egyesült szociáldemokraták, hogy csak pünkösdi királyság lesz az egész, a nép hamar megfogja unni. Azóta behozták az általános választó jogot és ime Lueger pártja erősebb mint valaha. Pártjának ezelőtt nem volt 100 mandátuma sem, ma 131 felett rendelkezik; legfőbb ellenségei az u. n. vadak

(Schönerer-párt) teljesen kibuktak, hirmondó sem maradt belőlük, a szociáldemokraták pedig csak 2 mandátumot tudtak megmenteni.

A községi választók új testülete: az általános választó jog alapján szavazó negyedik választó kuria is Luegerék szellemében választott. Az általános választó jog csak két szociáldemokratát tudott behozni Bécs város képviselő testületébe.

Az új bécsi községtagas 158 tagja közül 131 keresztény szocialista (Luegerista) 21 szabadelvű és 2 szociáldemokrata. Négy mandátum betöltetlen. A Schönerer-féle német radikálisok teljesen kibuktak.

Luegernek — ismert magyarfaló érzelmei miatt — nem vagyunk barátai, — de a radikális és liberális pártok bukását megelégedéssel konstatáljuk.

Uj bosnyák küldöttség.

Tízdel több előkelő bosnyák földesur néhány Ferenczrendi szerzetessel azt tervezi, hogy e hónap hatodikán vagy hetedikén *Budapestre* utazik, s érintkezésbe lép az irányadó körökkel s esetleg kihallgatást kér a királytól, kitől segítséget remél a bosnyák hatóságok által támogatott nagy horvát politikai propagandával szemben.

A brassói állapotok.

Egy jól értesült politikai tudósító, a ki a napokban Brassóban járt, ez utjáról a következőkben számol be

Az itteni politikai hullámverések *Maurer* Viktor főispán ur jóvoltából fölötté elszomorítóak. A főispán ur tanujelét szolgálta, hogy erélytelensége által a szászok lapjai nemcsak a magyar állameszme, hanem a magyar állampolgárok ellen is szemérmetlen agitációt fejtenek ki. A főispán a helyzetről ugyan miért nem referál a belügyminiszternek, a ki minden esetre talánna módot arra, hogy a perfid eljárás ellen a megtorló lépéseket alkalmazza. Avagy *Maurer* ur úgy véli, hogy előbb-utóbb ő is képes lesz a rakoncátlanokot megfékezni. Hiu remény, nincs idő vesztegelni és bármily loyalian is vi-

seltetünk a nemzetiségek irányában, ha azok a magyar állameszme ellen nem vétnek, ép úgy tartozunk önmagunknak azzal a kötelességérettel, hogy bebizonyítsuk, miként nem engedhetjük, hogy a Magyarországon lakta nemzetiségek a magyar államiság ellen büntetlenül agítaljanak.

A szász lapok által a magyarok ellen indított hajsának jellemzéseül álljon a következő eset.

Brassó városában a békés egyetértést a viszálykodás váltotta fel, úgy, hogy a legutolsó városi bizottsági tag választásoknál, a szászok egyesülve a románokkal arra törekedtek, hogy a magyar bizottsági tagokat teljesen kiszorítsák.

És a szövetség győzött.

A város képviselőtestülete ugyanis áll 100 virilistából és 100 választott tagból.

A 100 választott tagból a fele 3—3 év múltán kilép, de újból választható.

Folyó év május 12-én Brassó városának mind az 5 kerületében megejtették a választás. Az első kerületben a leghevesebb küzdelem volt és a jól szervezett szövetség győzött a magyarok és a kath. németek szövetségével szemben. Különösen heves volt a küzdelem az 1-ső kerületben, hol a szászok jelöltjei 212 szavazatot nyertek, míg a magyarok csak 172 szavazatot.

Megválasztottak az 1-ső kerületben 12 szász.

» a II-ik » 10 szász.

» a III-ik » 10 rom.

» a IV-ik » 17 szász.

Végül az V-ik » 6 magy.

Ez volt az első heves választás, mert addig a szászok és a magyarok I., II. és V. kerületre nézve kompromissiumra léptek, azonban az idej választásoknál a főispán ur távol volt és a békés megállapodás meg sem kíséreltetett.

Sőt az alispán dr. *Feckel* Frigyes, a ki a kompromissium alapján az ideig az V. kerületben a magyarok jelöltje volt, most a II. kerületben, hol a szászok túlnyomó többségben vannak, mint szász jelölt választatott a bizottságba.

Csoda e hát, ha az alispán ur maga is mint szász jelölt fellép, ha az eredmény ily felháborító. És ha tekintetbe vesszük a lakos-

én mandarin létemre sem merek ilyesmit elkövetni. Annyit tudok már, hogy ti ellenségei vagytok nem csak a kath. hiveknek, hanem a törvénynek is. Ha tetszik, emeljétek ellenem panaszt fölebbvalóim, az angol konzul vagy a miniszter előtt is. Nyugodtan nézek bírám szemébe; mert ha el is találnának itélni, öröme szentvedek a megvédelmezett igazságért és kötelességem hű teljesítéséért.»

Igy forrasztotta a mandarin a hamis vádat a prot. prédikátoroknak torkukra. Uangné másodfőnöke állást foglalt a katonai mandarin ellen is. Mióta elment Haimeng vidékről a császári biztos, a betyárok akkora vérszemét kaptak, hogy életét és vagyonát kockáztatja, aki utra megy. Már szegény családokat is kifosztanak mindenökből, meztelenre vetkőztetik az utast, rettegésben tartják az egész környéket. Szemben eme fejtelenséggel a katonai mandarinok gyávák és tétlenek, mintha nem is ők volnának őrök a rendnek. A katonai mandarin akkor sem mert moccanni, mikor egyik katonájának szeméit kiszúrták azok a betyárok, akik katekistákat megölték.

A kerületi másodfőnök a rend föntartása végett több ízben kért embereket a katonai mandarintól, de nem kapott, pedig a betyárok ráncba szedése másként lehetetlen volt. Mert tehát a katonai mandarinnal nem boldogult, a kerületi főnök támogatásával a helytartóhoz fordult; ez küldött is elegendő katonát, akik állandóan Uangnéban maradnak.

Ez a kerületi másodfőnök kötelességtudó, lelkiismeretes férfi; nincs csak egy felesége, nem zsarolja a feleket, sajátjából költ közügyekre, szegény panaszosoktól nem szed díjat az itéletért, ellenségei iránt pedig nagylelkű. Még csak első évben viseli hivatalát, mégis 10 ezer piasztért költött már sajátjából a sok rablás miatt.

Sok ilyen mandarin kellene Kinának. Legutjában rájötték már illetékes helyen arra, hogy a mandarinokat másféle nevelésben kell részesíteni. Egy éve nyitott is meg a kormány Tsze-tyán tartomány részére Hancsu székvárosban mandarinok számára iskolát, ahol japán szakemberek 100 jelöltet képeznek ki közigazgatási tisztviselőkné három év alatt. Aki magasabb tisztségre vágyódik, még 3 éves tanulmányot kell végeznie Shanghaiban. A legfelső hivatalokat ezután csak olyanokkal töltik be, akik Pékin székvárosban még három, tehát összesen 9 évig tanultak és kiképzésüket valamely európai főiskolában fejezték be. Az összes költségeket az állam viseli. Az még a jövő titka, be fog-e ez az intézkedés válni. Egy előkelő hivünk is belépett Hancsuban ebbe az intézetbe, miután Pékinben fölvették. A három év letelte után igénye lesz állami alkalmazásra. Az eset annyiban nevezetes, hogy a kínai kormány kath. embert is kész mandarin hivatalra kinevezni. Egy bökkenője van ugyan a dolognak, de a hónap elején és közepén hivatalból végzendő pogány szertartásokat végez-

heti a mandarin helyettesse is. Mikor ezt a hivünkét vallásáról kérdezték, kijelentette, hogy katolikus; erre tudatták vele, hogy ez nem akadály, sőt éppen ezért tették az intézetben a heti szünetet éppen vasárnapra. A mi kath. mandarin-jelöltünk meg is jelen minden vasárnap egyenruhában a szentmisén.

A császári udvar jóindulattal viseltetik a kath. vallás irán, ami prot. felekezetekről nem mondható; utóbbinak egyik oka éppen az angol befolyásnak tultengése volt, mely azonban az afrikai kedvezőtlen hadjárat következtében annyira megcsappant, hogy a 9 éves Phücsi császár kineveztetését is lehetővé tette.

Jézus és Mária szeretetébe ajánlottan stb.

Wilfinger József,
ap. hithirdető.

Elfeledett ember.

Irta: Chriszto Miklós.

A nagy fényvel butorozott szobában, az ovál asztal mellett férj és feleség ül.

A félig lecsavart függő lámpa homályos fényt terjeszt a szobában s a boldog pár arcza csak akkor világosodik meg, ha a kandalló parazsa lángra lobban.

A szép asszony szemében földöntuli boldogság ég. Közélebb húzódik férjéhez, átkarolja nyakát és belemerül a nézésébe.

ság számarányát, akkor látjuk, hogy a magyarok jogaik gyakorlásától mintegy megfosztattak. Az 1890. évi népszámlálás szerint a város lakossága 30 739.

Ebből magyar 10.440 kath. német és ev. luth. szász 9578, román 9758. A 9578 kath. német és szász nem tartanak együtt és ebből 2500 kath. német a magyarokkal tart. Így tehát 13.000 magyar áll szemben 17.000 szász és románmal. És dacára a világes számarálynak, ugylátszik a Kronstädter Zeitung és a Kronstädter Tagsblatt a 6 megválasztott magyar bizottsági tag győzelmét is sokallja.

A »Kronstädter Zeitung« vezércikkben élesen ki kel az állami hivatalnokok szavazatai ellen, a kik lehetővé tették az V. kerületben a magyarok győzelmét.

Hangsúlyozza, hogy a választás megmutatta, hogy az annyira hangoztatott alkotmányosság az ő elveivel; szabadság, egyenlőség, testvériség, a melyet a magyarok és az ujságírók olyannyira szeretnek fennen hirdetni, miben sem különbözik a XIV. Lajos korszakbeli szabadságtól.

Bennünket is akarnak jogainktól megfosztani és azért zudítják reánk az állami hivatalnokokat.

És valóban felháborító, hogy oly államhivatalnokok, a kik ma itt, holnap ott letelepednek és a községi terhek növeléséhez hozzá nem járulnak, a bizottságokba beválaszthatók legyenek.

A szükség parancsolja, hogy mi ezen elemek ellen a küzdelmet felvegyük, mert nem nézhetjük nyugodtan, hogy az általunk terített asztalhoz idegenek üljenek, vagy pláne helyeinkről kiszorítsanak.

A mostani állapotok az annyira agyon dicsejt igazságossággal, miben különbözik az ókori állapotoktól, mikor csak zsarnokok voltak a kik parancsoltak és rabszolgák, a kik cselekedtek.

A mérsékelt »Kronstädter Tagsblatt« írja: Nem a magyarok elleni gyűlölet, a mely bizonyos körülmények között indokolt lehet, hanem a jogos félelem hozta létre a hármasszövetséget, mert nem engedhetjük, hogy 7 szászadon át szerzett jogainktól megfoszszanak és városunk a magyar uralom prédája legyen, mert nem akarjuk, hogy Kolozsvár városának sorsára jusson.

A letört keresztet.

Erélyesen folyik a vizsgálat az ügyben, legalább a külső látszat szerint erélyesen. A rendőrségnek segédkezet nyújt az egyetemi ifjuság is, hogy a merénylőt megtalálhassák.

Tegnap jelentkezett kihallgatásra a két szobrász is, a kik a czimereket készítették: Ney Simon és Verő László. Vallomásuk szerint a keresztet olyan gyöngén illesztették oda, hogy egy érintésre is lehullhassék. Három hónap alatt állítólag háromszor kellett a keresztet megerősíteni.

Természetesen, a liberális hecczlapok nagy garral kapnak ezen s igyekeznek kikürtölni, hogy ime, a keresztet maguktól is letörhették! Az persze nem jut eszükbe, hogy ezzel alaposan elázatták a két kazár szobrászt, mert így azokra huzzák rá a vizes lepedőt, ha az egész egyáltalán valónak bizonyul. Nem is értjük, miért kellett azoknak a szobrászoknak éppen a keresztet gyöngébben odailleszteni? Talán készülték a bekövetkezett botrányra?

A *mógendóvedre* is érdekes adatokat hallottunk.

Ma alkalmunk nyílt Majthényi Géza pappapnövendéktől magától a lehető leghitelesebb és legilletékesebb információkat beszerezni. Majthényi Géza ur előadta, hogy igen sokad magával még május 25-én, pénteken délután 5 órakor az egyetem új lépcsőházában várakozott Czobor Béla egyetemi tanárra, a kivel valamelyik muzeumba akartak menni. Ekkor — tehát már pénteken — vették észre a czimerconkitást és a jobboldalon fejezetű lépcső második czimere felett a kitörött kereszt helyén a mógendóvedet. Láta ő, látta Magony József rendtársa, látta Péterffy Béla tanárjelölt, látták egyáltalán mind. A nevekkel bármikor szolgálhat. Majthényi Géza — azt hiszi, hogy szénnel rajzolták oda a csillagot — nyállal törölte ki azt a valamit, hanem látni, hogy vakarás nyoma nem is maradhatott a falon.

A rendőrség is hivatalos kommunikét adott ki, mely szerint május 25-én a czimerek még érintetlenül állottak. 26-án d. e. 11 órakor látták a takarítónők a két fiatal embert, a kik közül egyik botjával a keresztre csapott és sorban levette a többi is. Kettőt sikerült egészen

letűntie, hármat egészen megrongálnia. 29-én megint megjelent ugyanaz a két fiatal ember s ismét le akarták verni a már helyreállított keresztet, de a takarítónők közbejöttére elmenekültek.

A vizsgálat folyik.

A munka.

— A Legényegylet alkalmi szinelőadása. —

Ez a Kath. Legényegylet ünnepélyén előadandó alkalmi darab czime, a mely előadás az egész két napos ünnepnek egyik kimagasló pontját fogja képezni. Jellegzetes képek sorozatából áll, a melyek az iparos sorsának fejlődését mutatják s azt a jótékony hatást, a melyet az egyház az iparosok sorsának javítására gyakorolt. A keleti rabszolgaság korából a római kereszténység bölcső korába, innen a a kölni dóm építéséhez, az egri ostromhoz s végül a modern szociáldemokrata tüntetésekhez vezet, mindenütt élénk és hű korpokban mutatva be egy-egy darab életet, míg végül hatásos élőkép zárja be az egészet. A darabból a főpróbát tegnap este tartották meg, a mely után az előadásnak a legjobb sikert jósolhatjuk. A szabatos, pontos összjáték, fennakadás nélküli dikció olyan jó tulajdonságaivá váltak a szereplőknek, a melyeket nem egy színész is megirigyelhetne. Az előadást a következő szinlap hirdeti:

A

n.-várad kath. legényegylet, zászlószentelési ünnepélye alkalmából, hazalapja javára

az áll. főreáliskola torna-termében

1900. jun. 3. este 7 órakor és jun. 4. d. u. fél 4 órakor az egylet rendes tagjai és ezek családjához tartozók által előadatik:

A MUNKA.

Énekes és látványos előadás 5 korpében. Irta és színre alkalmazta egyik egyleti tanár.

I. felvonás: Assir rabszolga élet. A munkás osztály teljes elnyomása.

II. felvonás: Római rabszolga élet. A kereszténység megjelenése, a munkás öntudatra ébredése.

III. felvonás: A középkor legremekebb alkotása. A munka megdicsőítve a kereszténység által.

— No mond, beszélj valamit nőtlen korból.

Olyan esdőleg néz, olyan lágyan, behizelgően szólt, hogy kérését nem lehet megtagadni.

A férj ajka jóleső mosolyra nyílt, keblére öleli azt a havas arcú asszonykát s beszél neki nőtlen korából.

— Miniszterem kegye H. megye székvarosába helyezett törvényszéki jegyzőnek.

Száraz kenyerem már volt, a mit megoszthattam volna valami szép leánynyal.

Eszemhez, jövőmhöz is lehetett bizni.

Alig tettem meg a szokásos első látogatásokat, a mamákat már megnyertem. Alig vettem részt egy pár házi mulatságon, a leányok már elragadtatással beszéltek csárdás tánczomról.

Arczomat érdekesnek, megjelenésemet tapintatosnak, bőkjaimat találóknak deklarálták.

S mikor megtudták, hogy a muzsának is áldozom, hogy a lant hurjait eredménynyel pengetem, csakhamar »ünnepelt«-té lettem.

Eljárom a családokhoz tettem a szépet mindenütt.

Mind egyik leány szeretve hitte magát, pedig az én szívem már akkor nem volt szabad.

A szép asszony arca, ki nagy figyelemmel hallgatja az elbeszélést, elhalványul s alig hallhatólag szólt:

— Folytasd!

— Minden mama jogot formált hozzám s mindenik meginvitált uzsonára vagy estélyre.

— Ugyan kedves Sarkady, mikor nőül már meg? tevé fel a kérdést több ízben Tarhosné nagysága.

— Alig várom a pillanatot, hogy a boldogok eme castjába felvétethessem magamat. Mihelyt valakinek viszonzalmáról meggyőződöm, azonnal megállapítom boldogságomat — szólék.

— Véletlenül Laurára tekintettem.

— Véletlenül?

— Igen!

— De igazán véletlenül? Csak ugy reszketett hangja a kérdésnél.

— Természetesen!

A szerető feleség e határozott kijelentésre gyengéden megszorította férje kezét.

— Hát aztán?

— Aztán? — aztán édesem a mama elégedetten mosolygott, a Laura kisasszony pedig irult-pirult.

— Dicsértek, istenítettek mindenütt már t. i. a nők s utoljára a szegénylegényből olyan gazdag embert csináltak, hogy a legvagyazóbb uzorás is szívesen adott volna váltóra pénzt.

— S nekem a gazdagság hire is tetszett s amennyire örültem felkapottságomnak, annyira irigykedtek rám a férfiak.

— Lelkiismeretem nyugodt volt.

— Nem ígértem senkinek semmit.

— Nem?

— Nem!

— Igazán nem!?

— Nem és százszor nem!!

A szép asszony ismét megelégedett a biztosítással.

Mikor a mindennapi látogatások után hazatértem kis szobámba s mikor az elért siker fontolgatását befejeztem, elővettem az arczképet, annak fotografiáját, kit évek óta szerettem, belemélyedtem kedves vonásaiba s azon vettem észre magamat, hogy könnyezem.

Aki így tud szeretni, azt ne mondjátok lepkének.

Aki minden nő iránt udvarias, ne vádoljátok szivtelenséggel.

— Kié volt az arczkép, kiért sirtál? — vág közbe izgatottan az a szép asszony.

— Kié volt? — Az én életem üdveé, a — tied!

A kis asszonyka, ki eddig példás türelmet tanusított, felugrott, átkarolta férje nyakát s sirva, kaczagva rebegé:

— Az enyém! Az enyém! Édes férjem! Édes boldogságom!

Mikor a férj az asszonyka havas arczáról lecsókolta a boldogság könnyeit, folytatá:

IV. A czéhek Egernél. A munkás és a haza.
V. A jelen és jövő. — Minden felvonás után élőképek. (Tablo.)

SZEREPLŐK:

I. FELVONÁS.

Assur, fővezér — — — Horváth Károly
Gyöngy, kegyencznő — — — Steininger Gizella
Fény, Assur menyasszonya — — — Kauczil Mariska
Szirus, rabszolga — — — Marucz József
Hellén, rabszolga — — — Tóth István
Farnesz, felügyelő — — — Kiss Gyula
Bál, pogány pap — — — Papp Ferencz
Rabok, rabnők (játszik Assiriában.)

II. FELVONÁS.

I. Rabszolga — — — Kendrella János
II. Rabszolga — — — Veres Lajos
Fausztus rabszolga — — — Horváth Károly
Fabina, rabnő — — — Steininger Gizella
Priszka, rabnő — — — Gaál Mariska
Fedrusz centurió — — — Henn Károly
Keresztény pap — — — Kauczil Lipót
Katonák, rabnők (játszik Rómában.)

III. FELVONÁS.

Stefán v. Görzenich — — — Vinkler Gusztáv
Gerhard v. Ryle — — — Barza Antal
Gréthen } Görzenich leányai Steininger Gizella
Lizbeth } Bodnár Mariska
Dorotha, nevelőnő — — — Papp Irénke
Michel v. Dunszt — — — Pataky György
Bibornok — — — Tóth István
Alabárdosok, (játszik Kölnben.)

IV. FELVONÁS.

Vitéz János, atya mester — — — Papp István
Neje — — — Joó Karolin
Juczi } leányai — — — Steininger Gizella
Erzsike } Papp Irénke
Mecskey István — — — Barza Antal
Mecskey Ferencz — — — Veres Lajos
Márta, neje — — — Mogyorós Irma
Dobó — — — Mastjuk János
Dobó Katicza — — — Gaál Mariska

V. FELVONÁS.

Csertő Sándor, munkás vezér — — — Kendrella János
Ida, felesége — — — Steininger Gizella
Juliska, leánya — — — Joó Karolin
Zilahi legényegyleti tag — — — Barza Antal
Ágyu rendőrfőnök — — — Pataky György
Aranyváry, gyáros — — — Henn Károly
Segédek, rendőrök. Idő jelenkor.

Egy napon elhagytam a várost s mire visszatértem, már ujjamon hordoztam jegygyűrűmet.

S mikor a helyi »Tárogató«-ban megjelent, hogy Sarkady Aurél, kitűnő képzettségű törvényszéki jegyző, szab. áll. huszárfőhadnagy, társadalmi életünk kiváló tagja stb. stb. eljegyezte a ragyogó szépségű Árky Juliát: többet nem invitáltak se uzsonnára, se estélyre, nem foglalkoztak velem. Elfeledett ember lettem.

A mamák gunyos mosolylyal fogadták üdvözléseimet és Amarantha a kis Laurával egyetértve fitymált; elvesztettem őket, de megnyertem a te szeretetedet, édes, aranyos kis feleségem.

A férj, az elfeledett ember, leborult a havas arcú asszonyka lábai elé s azon a szép csengő hangon, a melyet Amarantha és Laura annyiszor dicsértek, egész lélekkel szavallá:

»Te vagy életemnek tisztafényű holdja,
Mosolyodban szende, arcodban szelid;
Menyországga válik körülöttem minden,
A hova csak lelked fénye közelit.«

AZ ÉLŐ KÉPBE.

Szt. József	— — — —	Papp István
Mária	— — — —	Gaál Mariska
Jézus	— — — —	Moldován Bözsike
I. Angyal	— — — —	Steininger Gizella
8 angyal	} — — — —	Joó Karolin
		Iványi Juliska
		Mogyorós Irma
		Kimpál Róza
		Moldován Margit
		Kauczil Emma
		Mile Erzsike
		Papp Irénke
Négy kis angyal		

HELYÁRAK: I-ső nap: Első három sor 4 korona, 4—5 sor 2 kor., 6—7 sor 1 kor., 30 fillér, 8—12 1 korona. Állóhely 60 fillér. Karzati ülő 60 fillér. Karzat 40 fillér. Oldalszékek sor szerinti árban.

II-ik nap: Első három sor 2 kor., 4—5 sor 1 kor. 50 fillér, 6—7 sor 1 kor., 8—12 sor 60 fillér. Állóhely 40 fillér. Karzati ülőhely 40 fillér. Karzat 20 fillér. Oldalszék első fele 1 kor., hátsó 60 fillér.

Jegyek előre válthatók: **A Kath. Legényegyletben Janky ház, N-Teleky-utca, Pauker Dániel és Láng József** könyvkereskedő uraknál.

Szives pártfogást kér

A rendezőség.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Jun. 3. A Kath. Legényegylet zászlószentelési ünnepéye.
Jun. 6. A biharmegyei tanítótestület ülése.
Jun. 9. Önkéntesek juniálisa a Püspök-fürdőben.
Jun. 12. A Kath. Kör juniálisa a Püspök-fürdőben.

Pünkösdi a székesegyházban.

A Szent Lélek eljövételének ünnepét holnap üli meg a kath. egyház. Ez alkalommal a sz. székesegyházban ünnepi nagy mise lesz, melyet dr. Schlauch Lőrincz bibornok fog vezetni fényes segédlettel.

Ugyancsak a bibornok mondja az ünnepi szent beszédet is, melynek végén a Kath. Legényegylet zászlaját áldja meg. Az ünnepi mise alatt katonazenével és műkedvelőkkel megerősítve a székesegyházi énekkar a következő egyházi énekeket adja elő:

Szemethy G. dr.: Ecce Sacerdos.

Zeller: Missa in D.

Kempter: Veni Creator.

Beleznay: Veni Sancte.

* **Személyi hírek.** Ma érkezik haza *Bulyovszky József* dr. polgármester Győrből, a hol a városok kongresszusán vett tevékeny részt. A napokban veszi át Komlóssy József polgármesterhelyettesétől hivatalát.

* **A király a szegényeknek.** Ő Felsége a budapesti szegények és szűkölködők részére hatezer koronát és a gödöllői szegények és szűkölködők részére négyszáz koronát adományozott magánpénztárából.

* **Távozó postafőnök.** A szorgalomnak és lelkiismeretes munkásságnak ünnepét ülte tegnap este a nagyváradi posta és távirada tisztviselői kar. Az igazgatóságnak egyik igen képzettséggel tagja *Demjén Sándor* fogalmazót a keresk. miniszter kinevezte a Szatmárt felállítandó új

pályaudvari postahivatal főnökévé. E kinevezés által a fiatal tisztviselő eddigi munkásságának elismerő bizonyítványát nyerte, egyszerűsmind ama bizalomnak előlegezését, hogy a fontos hivatal szervezését a kivánalmaknak megfelelően hajtja végre. A szatmári pályaudvari hivatal berendezése teljesen azonos lesz a nagyváradi pályaudvari hivataléval, mely mindenképen mintaszerűnek mondható. — A Karger-féle vendéglőben gyűltek össze a postások Demjén főnök elbucsuztatására. A bucsu lakomán jelen voltak: *Schöpflin* igazgató, *Rutter* tanácsos, *Szücs József*, *Melcher Károly*, *Krammer Károly*, *Földessy Károly*, *Fingerlos József* (Budapestről), *Glodiák*, *Niedermann Antal*, *Soós Jenő*, *Erdélyi Zoltán*, *Nogáll Pál*, *Weiterschütz József*, *Kron Gyula*, *Hendel Ottó*, *Kovács Ander*, *Schindler József*, *Hrabéczy Tivadar*, *Zsdánszky László*, *Rácz Gyula*, *Csath Béla*, *Veres Sándor*, *Gólya Béla*, *Tikos Sándor*, *Kádár Simon*, *Szalay Dezső*, *Várad Béla*, *Kohn Dávid*, *Soós Sándor*, *Sándor Albert*, *Daday József*, *Egry Dezső*, *Kakas István*. *Schöpflin* igazgató állott fel először s megható szavakkal bucsuztatva el távozott a tisztviselői kartól. Majd *Fingerlos* József főszámtanácsost üdvözölte a nagyváradi tisztikar körében. *Demjén* megköszönte az iránta nyilvánult szeretetet s érzékeny szavakkal bucsuzott el. *Erdélyi Zoltán* (az író-költő) humoros tózztal keltett derűtséget. A jó étel, ital Karger polgártársunk konyháját és kereszteletlen pinczéjét dicséri.

* **Kitüntetett puskaműves.** A debreczeni 39. gyalogezred derék puskaművesét: *Reisinger Józsefet*, hűséges szolgálatának elismerésül, Ő Felsége a király, a koronás érdemkereszttel tüntette ki.

* **A telefon rehabilitálva.** Ma egy hete megemlékeztünk a telefon-központnak szerkesztőségünkkel szemben elkövetett állítólagos mulasztásáról. E dologban érdemes postaigazgatónk azonnal vizsgálatot indított s ennek eredményét 7945. sz. a. a napokban közölte szerkesztőségünkkel is. A vizsgálat irataiból és más oldalról szerzett információkból arról győződöttünk meg, hogy a mulasztás egyik volt munkatársunkat terheli, aki az esetből levonva a konzekvenciát, már azóta meg is vált szerkesztőségünkötől.

* **Egész nap zárva.** Junius és julius hónapban tudvalevőleg az üzletek d. e. 10 órákor bezárandók a vasárnapi munkaszünetről szóló törvény értelmében. Erre tekintettel, főképp azonban azért, hogy alkalmazottaiknak egész vasárnapra szabadságot adjanak, több előkelő kereskedő elhatározta, hogy üzletét egész vasárnap zárva tartja. Erre vonatkozólag a következő *Nyilatkozat*-ot irták alá:

Mi alulírottak saját elhatározásunkból kötelezzük magunkat 1900. június hó 3-ától kezdődőleg és ezt minden vasárnapon, bezárólag július hó 29-éig, üzletünket egész napon át zárva tartani.

Mely elhatározásunkat magunkra nézve kötelezőnek elismerjük és sajátkezü aláírásunkkal megerősítjük.

Nagyvárad, 1900. május 27-én.

Kunz József és társa, ifj. Kohn Sámuel, Glücksman Armin, Flegman Armin Zöldfa-utca és Olasziban, Wallerstein Fülöp fiai, Czillér Imre fő- és főközülete, Oláry I., Freyberger és társa, Schlosser Gusztáv, Pollák Zsigmond, Lengyel Lajos, Huzella M.

* **Az anya bűne.** *Kriszte György*, ki a p.-szőlősi gazdákat annyira megcsufította, a mint már a tegnapi számunkban is megírtuk, a nagyváradi rendőrség hűvös czellájában várja kellemetlen ügyének az elintézését. — Feltűnést keltett tegnap, a mikor Pataky fogalmazó elé kívánczolt, mert mint mondta,

egy gyermekgyilkosságot akar felfedezni, melyre véletlenül bukkant. — A lófark tolvaj ugyanis zsákmányának helyét keresett, a hol azt elrejtse. A »Szálka« pusztá egyik bozótos árkában akarta elrejtetni, midőn a közelben egy kis korhadt deszkából összetakolt koporsóra akadt. A kis koporsóban egy kis fiu gyermek foszlásnak indult holttestét találta. Így mondotta el kellemetlen kalandját a lófarktolvaj. A vallomás alapján Pataky fogalmazó rögtön megindította a nyomozást és nem eredménytelenül. A tolvaj által leírt helyen ott találta a kis holttestet, melyet egy szivtelen anya tett ki, hogy bűnének bizonyítékát elrejtse. A tegnapi nap folyamán indított széleskörű nyomozás megtalálta a szivtelen anyát *Moza Flóra* személyében, a kit most a rendőrségen fogva tartanak. *Moza Flóra* a vallatásnál bevallotta, hogy a talált holttest az ő gyermekének teteme, mely halva született és azért rejtette el az árokba, mert a temetés költségeit nem tudta fedezni. A cseléd anyja és a szülésznő a kihallgatáskor szintén azt állítják, hogy a gyermek halva született, a valóság azonban csak a vizsgálat során fog kiderülhetni.

* **Photoplastikum.** *Tuzár Ágoston* a világ-rész nagyobb városaiból nagy képgyűjteményt állított ki, mely érdekes kiállítást a közönség figyelmébe ajánlhatjuk.

* **Kereseti adólajstromok közszemlén.** A nagyvárad 1900. évi összes III. osztályu kereseti adó kiszámítási javaslatokat kitüntető lajstromok a kir. pénzügyigazgatóság által az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében kiadva, azok folyó évi június 5-től 12-ig 8 napi közszemlére a városi adóhivatalnál és pedig: az I-ső kerület Olaszira nézve a 10-ik, a II-ik kerület Ujváros és Külvárosra nézve a 2-ik és a III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve a 16-ik számú szobában letéteknél azzal, hogy azokat mindenki megtekintheti s az őt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve netaláni észrevételeit megteheti. Ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a kir. pénzügyigazgatósághoz, utóbb az adókirovat bizottsághoz terjeszthetők elő. **Városi adóhivatal.** Nagyvárad 1900. június 1-én. **Bordé Ferencz**, adóügyi tanácsos. — Nagyvárad összes városrészeire vonatkozó — s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1900. évi állandó évi fizetés utáni IV-ed osztályu kereseti adókirovati lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében június hó 6—14. napján át, nyolcz napi közszemlére a városi hivatal és pedig az I-ső kerületre (Olaszi) nézve a 10-ik számú, a II-ik kerületre (Ujváros és Külváros) nézve a 4-ik számú és a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve a 16-ik számú szobájában azon figyelmeztetés mellett letéteknél ki, miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő alatt, az említett lajstromokban terükre előírt adót megtekinthetik és az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, — azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatáltak meg, ez adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják, a hol a későbbben benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fognak vétetni. Nagyvárad, 1900. évi május hó 30. **Városi adóhivatal.**

* **A polgári takarékos és segély szövetkezet** 5-ik évtársulatának befizetései holnap, azaz vasárnap az ünnep miatt elmaradnak. A 3-ik évtársulat befizetései hétfőn, pünkösd másodnapján, d. e. 9—11 óráig teljesítendők.

* **A »filléres takarékos és segélyszövetkezet«** értesíti tagjait, hogy a befizetések tekintetével az ünnepre, 4-én d. e. 9 órától fél 11-ig teljesítetnek.

* **A kereskedők és iparosok takarékos és hitelszövetkezetében** f. hó 3-án vasárnap délután a rendes befizetések az ünnep miatt nem lesznek megtartva. Az e napra eső befizetések f. hó 6-án szerdán délután eszközleendőek. Nagyvárad, 1900. június 1. **Az igazgatóság.**

x **Térzene.** Ma délután *Varga Lajos* bandája, vasárnap délután pedig a nagyvárad 37. gyalogezred zenekara válogatott műsorral játszik a Schlauch-téren.

Első érettségi a leánygimnáziumban.

I.

A tanár urak mosolyogva jöttek fel a nagy napra, az igazgató ur czilindert vett, a pedellus kikefélé a kabátját . . . mert hát ma lesz az első érettségi vizsgálat a leánygimnáziumban.

Ilyen szépen felkészülve várták a főigazgató urat, a ki meg is érkezett csakhamar egy százszorszéppel a gomlyukában.

Főigazgató — virággal a gomlyukban! Ki látott ilyesmit? Hiszen ez lerontja a diák összes illuzióit, a melyeket egy főigazgató rettenetes alakjához fűzött.

Igy készültek az első érettségire a leányiskola rettegett előjárói.

II.

— Te Gizus, én nagyon félek az érettségitől!

— Ugyan, hogy lehet valaki olyan félénk! Gyerekség az egész. Nem értem, hogy olyan jó tanuló, mint te, Mariskám, annyira drukkol pár kérdéstől!

— Hiszen nem a szóbelin feladandó kérdések izgatnak engem, majd megfelelek én ott magamért.

— Tudjuk, tudjuk! . . .

— Csak ne évdj, a szóvitában te sem maradsz el. Hanem az írásbelitől te is remegsz egy kissé, azt jól tudom.

— Nem én. Nekem nincs rá okom.

— Nincs? Ördögöd van, hogy ilyen vakmerően mersz beszélni!

— Ördögöm nincs, hanem ha megigéred, hogy nem árulsz el, hát megsugom, hogy van egy — jogászom. De aztán csend!

— Boldog vagy te, akkor neked nincs semmi okod félni az írásbelitől. Nekem — de ne nevesd ki! — nekem csak technikusom van.

— Csak? No akkor csakugyan sajnállak. Legalább csinos az a technikus?

— Csinos, nagyon csinos, de hát az efféléhez nem ért sokat. Pedig olyan kedves fiu.

— Tudod mit? Ha megigéred, hogy megmutatod egyszer nekem az utcán, akkor én is átadom neked az én jogászom által elkészített »puskát.«

— Jaj, beh kedves vagy te! Milyen jó is, ha valakinek jogásza van!

Igy készültek az érettségire a megérendő bakfisok.

III.

Mikor aztán vége volt az írásbeli érettséginek, a főigazgató ur jónak látta a »tanuló ifjusághoz« beszédet intézni. A napsugarak mosolyogtak, a főigazgató ur mosolygott, az igazgató ur, a tanár urak mind mosolyogtak, mikor a leányok egymás után, sorban belépkedtek.

Valaki félhalkan megjegyezte:

— Libamenet!

De erre aztán jónak is látta kinos feltűnés nélkül elvegyülni a kollégák közé. A főigazgató ur megharagudott, a többi tanár urak megharagudtak, még a nap is elbujt haragjában egy felhő mögé. Csak a »tanuló ifjuság« mosolygott szerényen elpirulva.

Ez a mosolygás aztán átragadt a komoly bácsikra is, a mire a nap is jónak látta újra kikukucskálni a felhők mögül.

Főigazgató ur ránézett a százszorszépre, végignézett a diákisasszonyokon s megkezdte az írás-

beli érettségi eredményének kihirdetését, lágy, olvadékony hangon.

Egy főigazgató, a ki lágy, olvadékony hangon beszél!

Ilyen hatással lehet a komoly urakra egy százszorszép — vagy talán valami más.

IV.

— Végül nagyon helyeslem egyes kisasszonyok önálló felfogását. A kurucz költészet volt feladva s nem tudom eléggé dicsérni pl. Gizella kisasszony eredeti gondolatát, hogy a kurucz költészeknek egy részét méltatta, a szerelmi költészetet. Csak azt nem helyeslem, hogy a fogalmazványában nagyon kiterjeszkedett erre a témára s még szerelmi ömledéseket is szart közbe, amelyeket később gondosan kitörölt. Találtam némi eltérést is a fogalmazvány és a tisztázat kézírása közt, de ezt az igazgatóságnak kell betudnom. Azt is észrevettem, hogy pl. Gizella kisasszony dolgozatához nagyon hasonlít a Mariska kisasszonyé, de ez is megfeythető az idegek tulizgatott állapotából, mely a lelki kölcsönhatásra fogékonyabbá tesz. Egyik-másik kisasszony mintha nem is a tárgyról irt volna, hanem valami távollevő kedveshez, bizonyára a papához vagy a bátyjához, de hát ez is megérthető abból, hogy a leányérettségi egészen új dolog. Szóval, hölgyeim, meg vagyok önökkel elégedve.

A főigazgató ur mosolygott, a tanári kar mosolygott, a hölgyek pedig szerettek volna mosolyogni és elpirulni, de nem mertek.

Ha így menne a fiuk érettségijénél is!

V.

— Te, Giza, mégis csak sokat ért egy jogász.

— Hanem azért mégis többet ér egy százszorszép a főigazgató ur gombjában. Nincs kedvesebb lény a főigazgatóknál!

— Talán mégis a jogász . . .

— No hiszen az magától értetődik! Hanem aztán hallgass róla! **Adólar.**

Sztrájk a gépgyárakban.

Budapest, június 1.

A kőbányai-uton levő két hatalmas gyártelepen, az államvasutak gépgyárában és a Ganz-féle vaggongyárban, a melyek összesen hatezernél több munkást foglalkoztatnak, ma váratlanul nagyobb kiterjedésű lett a sztrájk. Most már ezer munkásnál több szüntette be a munkát.

Az államvasutak gépgyárában tegnap reggel a munkások javarésze munkába álltak, azonban a bujtogatók újból annyira felizgatták a munkásokat, hogy a hidépítési osztály 256 munkása ismét abbahagyta a munkát. Kivonultak a Népligetbe és onnan küldöttséget menesztettek Seefehlner igazgatóhoz, a ki Lőrinczy főellenőrhöz utasította őket. A küldöttség a minimális bér megállapítását és az akkor bér kingyenlítését kérte. Lőrinczy főellenőr kijelentette, hogy mig munkába nem állanak, nem tárgyal velük.

Ma reggel a sztrájkolók nem jelentkeztek, a miért is valamennyit elbocsátották és munkakönyveiket a X. kerületi előjáróságnak adták át. Holnap délelőtt kifizetik őket, kedden pedig a munkásközvetítő-intézet útján új munkásokat fogadnak föl.

A Ganz-féle vaggongyárban szintén szociálista izgatók aknamunkája idézte elő a bérharcot. Az első sztrájk óta, a mely tudvalevőleg az első napon befejeződött, a munkások között, bár az igazgatóság teljesítette kérelmüket, folytonos volt a háborgás. Itt is az akkordberek kiegyenlítését és a minimális munkabér megállapítását követelik. Tegnap délután a már sztrájkoló kazán-kovácsok és az esztergályosok negyedrésze csatlakozott, úgy hogy most 900 munkás sztrájkol.

Asbóth Emil vezérigazgató távollétében

Büchse főmérnök tárgyal a sztrájkoló munkásokkal. Küldöttségük előtt kijelentette a főmérnök, hogy az akkordberek kiegyenlítését az igazgatóság a munkásokkal együtt szívesen megcsinálja, azonban a minimális munkabér megállapítását megtagadta. A munkások ezzel nem elégedtek meg.

Tegnap délután a sztrájkolók bementek a gyárba, a hol aztán a fiatalabb munkások mindenképen általános sztrájkra igyekeztek rábírnival a munkásokat. A számfajtságot egyik hivatalnok, Szántó, akkor azt a megjegyzést tette, hogy a ki nem akar dolgozni, az hagyja el a gyárat. A sztrájkolók erre kivonultak és most már követeléseikhez Szántó elbocsátását is fűzték. Az igazgatóság feleletül most már a sztrájkolókat mind elbocsátotta. Munkakönyveiket a X. kerületi előjárósághoz vitték és a munkásokat holnap délelőtt fizetik ki. Ezt a határozatot ma délelőtt a kapura kifüggesztett hirdetésben adták tudtára a munkásoknak.

A gyárak előtt csak egy-egy lovasrendőr jelzi a különleges viszonyokat, a munkások, a kik a közeli Népligetben és a Kálvária mögött tanyáznak, nem igen mutatkoznak a kapuk előtt.

IRODALOM.

Katholikus Szemle. Ennek a kitűnően szerkesztett folyóiratnak 6. füzetét vettük a jelen évfolyamból, a rendes gazdag és érdekes tartalommal. *Stuckner* János »A Tanítás és nevelés joga« cz. cikkében az ellen az újabb mind jobban terjedő felfogás ellen száll sikkra, hogy az iskola ne csak tanítson, de neveljen is. A nevelés a szülők feladata, az ő joguk és kötelességük, az iskola ebben csak támogatja a szülőket. Az iskola tehát nem az államé, hanem a szülők és gyermekeké; e tekintetben az állam joga ott kezdődnek, a hol a család jogai végződnek. Végül a vallásos nevelés szükségességét hangsúlyozza. *Vass Bertalan* dr. az egyházi zenéről és énekekről közölt tartalmas értekezést, *Katona* Lajos pedig »Régi gyöngyök új foglalatban« czimben régebbi egyházi irodalmi művek újabb feldolgozásait tárgyalja érdekesen. *Vethéssy* József dr. az alkoholizmusról megkezdett értekezését fejezi be. — Verseket írtak *Patí* István és *Baán* Aladár, elbeszélést *Lazarevics* után szerzből fordított *Margalits* Ede dr. »Jóvá teszi a nemzet« czimvel. A füzetet könyvismertetések, bírálatok s az *Időszaki Szemle* rovat tálló megjegyzései zárják be.

EGYESÜLETEK.

Orvosok ülése.

— Jun. 1. —

A »*Biharmegyei-Orvos-gyógyászati és természettudományi Egyesület*« jun. 1-én tartotta szakkülését, dr. *Konrád* Márk kir. tan. elnökletében. Jelen voltak: dr. *Grósz* Albert, *Kutiák* Ágost, *Mayer* László, *Edelmann* Menyhért (titkár), *Berkovics* Miklós (alelnök), *Konrád* Béla, *Szőke* Gyula, *Barna* Ármin, *Waldmann* Béla, *Meer* Samu, *Rácz* Ödön, *Weinstock* Ármin tudorok és *Winkler* Lajos.

A tanácskozást a múlt havi közgyűlés és szakkülés jegyzőkönyvének felolvasása előzte meg, melyeket részint dr. *Edelmann* titkár. részint dr. *Mayer* László jegyző szerkesztettek és olvastak fel. Ezeknek tudomásul vétele után dr. *Konrád* Márk elnök ismertetett egy ritka kóresetet, mely különösen *diagnosztikus* és *patologia szempontból* igen érdekes. A műtet a babaképzésben lett végrehajtva és az előző előadásában igen érdekelte a szakkülés tagjait.

Dr. *Grósz* Albert szólalt fel ezután, a gyermekhalandóság kérdéséből kiindulva, elismerés-

sel említette fel, hogy a helybeli fogházban levő rabnők csecsemőiről, mely emberbarátságos szeretettel gondoskodott dr. *Nagy* Géza kir. ügyész és dr. *Rácz* Ödön, kiknek közbenjárása folytán *ötöt vettek fel a békésgyulai lelencházba*. Az elnök ez alkalommal gr. *Almássy* Dénesné, sz. *Károlyi* Ella grófnő áldássalteljes működéséről emlékezett meg, ki évek óta nemcsak fáradhatatlanul buzgólkodott az árvák és lelencház gyermekek segélyezése és czélszerű elhelyezése ügyében, hanem a békésgyulai »*Fehér Kereszt*« létesítése érdekében is kiváló érdemet szerzett.

A szakkülés örömmel vette tudomásul úgy dr. *Grósz* A., mint dr. *Konrád* M., felszólalását és egyúttal elhatározta, hogy átiratilag köszönetet mond dr. *Bulyovszky* József polgármesternek, azon nemesszivű fáradozásáért, melylyel Nagyváradon a »*Fehér Kereszt Egylet*« felállítását elősegítette s ez által az itteni *lelencház* létesítését is biztosította. Bár mihamarabb megkezdene működését, melylyel számos emberélet leend megmentve a jövőnek.

Igazságszolgáltatás.

A vitatott sorsjáték nyerevénye. Az ismert *Gyagyovszky—Terner* ügyben a nagyvárad kir. törvényszék ma tartja meg a tanuvallomásokra vonatkozó észrevételezéseit.

Helybenhagyott ítélet. A nagyvárad kir. tábla *Blága* Tógyer és társai ügyében a kir. törvényszék felmentő ítéletét indokainál fogva helybenhagyta.

A sikkasztó községi bíró. *Gáll* Simon Szt.-Lázár község volt bírója több társával fa-szállítást vállalt, melyet Fráter Imre erejéből a pályaudvarra szállítottak. A bíró utja háza előtt vezetett el s így nem állotta meg, hogy minden alkalommal kocsijáról néhány darab fát háza előtt letelve, terhét meg ne könnyítse. Ezt azonban a vasutnál a mérlegelés alkalmával észrevették, mire a községi bíró ellen vizsgálatot indítottak, melynek folyamán vagy egy fél öl fát találtak az udvarán. Ezért kellett tegnap *Gáll* Simonnak a törvényszék elé állania, hol a sikkasztás bűntette rábizonyult. A kir. törvényszék Nagy József törvényszéki bíró elnöklelte alatt a volt bíró *nyolcz napi* fogházra, egy évig terjedő hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának a felfüggesztésére elítélte. A vádlott felebezzett.

Rádupláztak. Szepesi Mihályné bakkonyzezi lakos nemrég súlyos testi sértés czimén feljelentést tett *Dombrády* Imre ellen. A dolog úgy történt, hogy *Dombrády* Szepesiéknél valami házi javítást eszközölt, a miből kifolyólag *Dombrády* és a panaszos férje összeszólalkoztak és dulakodni kezdtek. A zajra Szepesiné egy konyhakéssel és simító lapáttal sietett férje védelmére, ezzel óhajtván a felmerült differenciát elsimitani, azonban pörül járt. *Dombrády* a veszélyt látván, kicsavarta a kést az asszony kezéből s oly súlyosan sértette meg a jobb kezén, hogy a mai napig is munkaképtelen. Az az érdekes a dologban, hogy a törvényszék ugyanezen ügyből kifolyólag tegnap harmadszor ítélezett. A tévedés onnan eredt, hogy először a b.-újfalui járásbírósg tett jelentést a nagyvárad kir. törvényszéknek, majd a bosszuálló asszony újabb feljelentésére a vizsgálóbíró. Az első feljelentés alapján a kir. törvényszék *Millye* Gyula elnöklelte alatt 8 havi fogházra, a második esetben pedig Nagy József bíró elé került, mely alkalommal 6 havi fogházra lett elítélve. A vádlott fellebbezése folytán a kir. táblán vették észre a tévedést, melynek leirata alap-

ján a kir. törvényszék tegnap Nagy József elnöklelte alatt harmadszor mondta ki vétkesnek a vádlottat és hat havi börtönre ítélte.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán* Adolf.

- 545 Mikán Bumbu tűzvész okozás.
- 583 Stief Onucz súlyos testisértés, rablás.
- 620 Bvindus János súlyos testisértés, lopás, szándékos emberölés.
- 636 Karnyaczki Ferencz hamis tanuzás.
- 641 Góg György hatóság elleni erőszak.
- 694 Jih Sándor becsületsértés.
- 1501 Paska Györgyné gondatl. emberölés.
- 609 Fekete István s neje rágalalmazás.
- 564 Kosztán Flora súlyos testisértés, lopás, orgazdaság.
- 610 Alimán Józsefné súlyos testisértés, rágalmazás.
- 611 Szilágyi György testisértés.
- 707 Z. Vanga János rágalalmazás.

Előadó: *Molnár* Géza.

- 662 K. Nagy Lajos becsületsértés.
- 663 Kocsis Márton becsületsértés.
- 679 Herczeg Albert becsületsértés.
- 705 ifj. Kis Lajos lopás.
- 733 Molkucz Tógyer hatóság elleni erőszak.
- 753 Jelenka György testisértés.
- 1798 Husz Emánuel zsarolás stb.
- 1837 Bakator István súlyos testisértés, lopás.
- 1859 Bere Imre lopás.
- 1865 Csonka Mihály súlyos testisértés, becsületsértés.

Előadó: *Balogh* Samu.

- 958 Zelenak András hamis eskü.
- 959 Bódog György magánlak sértés.
- 960 Katona Tesnai testisértés.
- 967 Orbán István súlyos testisértés, lopás, orgazdaság.
- 975 Argyelán Gligor súlyos testisértés, rágalalmazás.
- 1007 Tóth Imréné becsületsértés.
- 1752 Lengyel Sándor család.
- 1875 Kreisz József súlyos testisértés, lopás, orgazdaság.
- 1956 Biró Bálint súlyos testisértés, hűtlen kezelés.
- 1008 Filip Tógyer súlyos testisértés, becsületsértés.

Előadó: *Bige* Gyula.

- 1023 Bugarin Mitru vallás szabadság gyakorlása elleni vétség.
- 1030 Vela Petru testisértés.
- 1027 Balta Nikoláj súlyos testisértés, becsületsértés.
- 1029 Lenárt Jánosné testisértés.
- 1047 Kurta Péter becsületsértés.
- 1048 Demeter Lőrincz súlyos testisértés, becsületsértés.
- 1010 Molnár András rágalalmazás.
- 1011 Boros János lopás.
- 1012 Benkő Ferencz rágalalmazás.
- 1013 Szöllösi Balázs súlyos testisértés, becsületsértés.

MULATSAG.

A kath. kör. juniálisa. A nagyvárad kir. kath. kör. zártkörű nyári mulatságát június hó 12-én délután a »*Szent László*« (Püspök) fűrdőben tartja meg, melyre a vigalmi bizottsága meghívókat e napokban fogja szétküldeni. Mint minden évben, úgy ez idén is fényesnek ígérkezik és a nagy sikert már a derék vigalmi bizottság előre is biztosítja. Tudom, hogy sok ifju lány szív dobban meg a kedves hír hallatára, hogy ismét oly vidám és boldog perczet tölthet a kedves fiatal emberek között.

Belépti díj személyenkint 2 korona s tekintve a mulatság nemes czélját, a felülfizetéseket is köszönettel elfogadják.

A derék rendező-bizottság névsorát ime itt közöljük:

Gyenge Béla, elnök. Ifj. Frankó Endre, al-elnök. Sebő Mihály, alelnök. Medvigy Gábor alelnök. Hantke Emil, pénztárnok. Medvigy István, ellenőr. Ifj. Jelinek Ferencz, háznagy. Hollmayer Béla, jegyző. Altnöder Endre, Altnöder Béla, Altnöder Vincze, Bágya Ödön, Beleznay Antal, ifj. Bőszörményi Géza, Cserey Dezső, Cserey Géza, Cseresznyés Béla, Damjanovich Miklós, Demetrovits Elek, Fábry Albert, Fábry István, Fehér Ödön, Fichtner Gyula, Ficzek Emil, Ficzek Jenő, Gébert Lambert, Giraud Árpád, Gruden Imre, Heiser Gyula, dr. Imrik Gusztáv, Jackovics Gyula, Jeszenszky Béla, Julier Károly, Jelinek Géza, Kalmár Illés, Kolb Árpád, Kolb Géza, Kovács Jenő, Küttel Károly, Középpessy Dezső, Lojkó János, Lukács Imre, Maróczy János, Mészáros Aladár, Miskovszky Jenő, Misuray Ágoston, Molnár Kálmán, Moyzes Emil, Moyzes Miklós, Nyiry Béla, dr. Nyiry Ödön, Ormay Lajos, Papp János, Patzkó Antal, Persz Ferencz, Poy-nár Ernő, ifj. Prieleszky Pál, Ringelmann Lajos, Racsek József, Stachó Károly, Stachó Lajos, Szathmáry László, Szűgyén Gábor, ifj. Szokoly Tamás, Tátray Kálmán, Tislarits Károly, Tóth Béla, Vidosits Gyula, Vucskics László rendező-bizottsági tagok.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy festő karrierje.

Írta: Dr. Vucskics Györgyné Szilárdy Elvira. 8.

Az arc elkészült s megszólamlásig hasonlított az eredetijére. Ugyan az a mélységes szürke szemek, merészen fitos orr, kissé gunyos vonású száj!

Victor elnézte a képet. Lassan, mintha vontatva volna valami, oda hajolt, megcsókolta a festett kép ajkát, ábrándosan, fiatalos hévvel. Ebben a perczen valaki a vállára ütött, ott állt mellette az asszony, szőke szépségében.

— Nini! lát maga szerelmeskedik egy festett képpel! Talán zavarom is. Lássuk csak, ugy vettem észre, hogy megcsókolta? Ah! hisz ez az én másom! Ugyan menjen mi jutott az eszébe!

— Szerelmes lettem a képből!

— De udvariatlan! Nem az eredetijébe?

Victor haraggal vegyest, szomorúsággal nézett rá. A nő elérte a néma szemrehányást s másról kezdett beszélni!

— Nos? Mikor lesz készen Puikelreichénél? Czimereket nem fest? Jöjjön el már, látogasson meg; engem fog lefesteni, meg a kis fiamat!

— Kis fiát? . . .

— No igen! De mi baja? Az Istenért egész sápadt!

— Semmi asszonyom — aztán nyugodtan tette hozzá; Anyámra gondoltam!

— Élnek szülei?

— Csak anyám! . . . Mennem kell. Bocssáson meg! Kezét csókolom asszonyom; s ott hagyta a bámoló hölgyet ki egy darabig bosszusan nézett utána. Vajjon mi lelte? Hogy elsápadt egyszerre! Ugy látszik szerelmes szegény bolond! De igazán nagyon érdekes ember! Eh mit törődöm én evvel a jött-menttel? Hátha nem az!

Victor elsem ment többé kedvenc helyére, pedig úgy hivat egy titkos hang! Nem is akart arra a kaczer nőre gondolni és mégis mindig előtte állt kedves, finom arcával, karcsu természetével.

Végre elkészültek a Puikelreich család arcképei! Ónagysága el volt ragadtatva, főképp azért, hogy az ékszerek, solilairak jól fel vannak tüntetve. A gyerekek arcképe is kitűnő. Puikelreich uré meg csodaszámba ment. Le lehet a képről olvasni: Ime, én vagyok a gazdag Puikelreich!

A nagyságos ur felhívta Victort a szobájába.

— A képekkel meg vagyok elégedve. Itt a honorárium Kenéz ur s kezébe nyomott egy

csomó bankjegyet. Victor bár nem volt valami fényesen honorálva, mégis boldognak érezte magát. Anyjára gondolt, hogy fog örülni az is.

Victor megköszönte Puikelreich szives vendéglátását, kezét csókolt Aurora úrnőnek. A gyerekeitől is elbucszott. Zoltánka ordított torkaszakadtából.

— Ne menjen el Victor bácsi maradjon. Jó lesznek! Maradjon.

A festő lement az udvarba, hol a kocsi már várt rá. Felrakták a poógyaszát s ő maga is beült a hintóba. Aurora urhölgy integetett gyűrűs kezével. Zoltánka sirt, kiabált. A kocsi kirobogott az udvarból.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Ismét czimersértés.

Budapest, június 1. (Saj. tud. táv.) Az egyetemen ma újabb czimercsonkítást fedeztek fel. *Az emeleten két keresztet, a földszinten pedig a hirdetési tábla fölötti fakeresztet találtak letörve.* A széles körű vizsgálat folyamatban van.

A tűz áldozatai.

Sátoralja-Ujhely, június 1. (Saját tud. táv.) Sátoralja-Ujhelyről táviratozzák, hogy a Hoor község melletti *Andrássy Géza bicszi* tanyáján tegnap tűz ütött ki, melynek *négy* gyermek esett áldozatul.

A szatmári gyilkosok.

Szatmár, jun. 1. *Fapp* Béla kétségbeesésében örvöng s a halálos ítélet teljesen megtörte. Semmiféle ételt nem akar elfogadni s éhen akar halni. Védője, ki a börtönben gyakran meglátogatja, azzal biztatja, hogy a kegyelmet ki logja eszközölni számára.

Zsoldics Mihály nyugodtabb, bár a halálos ítélet őt is nagyon lesújtotta. Védője a minap adta be kegyelmi kérvényét a kuriához.

Budapest, jun. 1. (Saját tud. táv.) Szatmárról telegrafálják, hogy a szatmárnémeti kir. törvényszék *Fapp* Béla házasságát a május 30-ántartott ülésén felbontotta. A törvényszék a házasság felbontását a halál-ítélettel indokolja.

Katasztrófa.

Budapest, jun. 1. *Tergovest* krassószörénymegyei községben tegnap az épülő román templom tornya összeomlott és *harmincz* dolgozó munkást maga alá temetett. Eddig *három* halottja van a katasztrófának, többen pedig halálosan megsérültek. *Schmereg* József pallért, a ki oka a szerencsétlenségnek, letartóztatták.

Halálos ítélet Cserebogár Jóska gyilkosaira.

Eger, jun. 1. Reggel 5 órakor hirdette ki *Farkas* Pál elnök a törvényszék ítéletét Cserebogár Jóska gyilkosai ügyében. A bíróság *Kohlmann*t kötéshalálra, *Kohlmann*ét életfogytiglan való fegyházra, *Gottliebot* 15 évi fegyházra és *Kohlmann* Terézt 11/2 évi börtönre ítélte. *Kohlmann* Ilonát fölmentették. *Kohlmann* kegyelmet kért, a vádlottak védői pedig semmisségi panaszt jelentettek be. Az ügyész megnyugodott az ítéletben.

Államsorsjegyek huzása.

Bécs, jun. 1. Az 1864-es államsorsjegyek mai huzásán a következő sorozatszámokat huzzák ki: 24, 188, 272, 344, 477, 646, 737, 787, 1294, 1359, 1368, 1377, 1503, 1509, 1608, 1679, 1690, 1818, 1859, 1886, 1889, 2149, 2163, 2173, 2206, 2553, 2755, 2809, 2899, 3022, 3057, 3128, 3293, 3344, 3419, 3447, 3463, 3489, 3530, 3559, 3661, 3697, 3811, 3829 és 3865. — A 300,000 koronás főnyereményt a 787 sor. 5. sz., a 40,000 koronás második nyereményt a 188 sor. 33. sz., a 20,000 koronás harmadik nyereményt a 3419 sor. 78. sz., sorsjegy nyerte meg. 10,000—10,000 koronát nyertek: 3293 sz. és 3344 sor. 55 sz.

Transzvál.

London, június 1. A Reuter-ügynökség jelenti Fokvárosból: Johannesburg megszállása után Roberts lord proklamációt fog kibocsátani, amelyben megismerteti az angolok szándékait és megállapítja a megadás feltételeit. A harcban részt nem vett lakosságnak és burghereknek büntetlenséget biztosítanak, kivéve azokat, a kiknek aktív részük volt a háború előidézésében, a hadműveletek vezetésében, az elközásokban és fosztogatásokban vagy a kik olyan cselekedeteket követtek el, melyek a civilizált hadviselés elveivel ellenkeznek. A többieknek megengedi, hogy visszatérjenek ültetvényeikre, feltéve, hogy beszolgáltatják fegyvereiket és megesküsznek, hogy nem harcolnak tovább. A magántulajdon oltalomban részesül, feltéve, hogy angol tulajdont nem sértenek meg. Ha brit tulajdon bűnös módon megsértetik, a tetteseket szigorúan megbüntetik és a hatóságokat, a melyek a tulajdonsértést megengedték, felelősségre vonják.

London, június 1. A Daily Express jelenti Lourenzo-Marquezből tegnapi kelettel, hogy Krüger elnök Middleburgban van, a hová, — mint a Daily Mail Lourenzo-Marquezből tegnapi kelettel jelenti — a kormány székhelyét áthelyezték. A Daily Mail jelentése azt mondja továbbá, hogy szerdán Raafyoteinnél, Pretória és Johannesburg között, felelősségre vonják.

London, június 1. Pretóriából érkezett távirat szerint a búr hadseregnek csak egy kis része fogja magát megadni. *Vagy 20 ezer búr katonából álló sereg Krügerrel északra vonul és a hegyekből folytatja guerilla harczeit.*

Török ügyek.

Konstantinápoly, jun. 1. Az Agence de Constantinople megczáfolja egyes francia lapoknak azt a híresztelését, hogy Gyakovában zavargások voltak és Vanban forrongás van, továbbá egy német lapnak azt a jelentését, hogy Szertben zavargások voltak.

Konstantinápoly, jun. 1. A porta tegnap óta Románia és Szerbia ellenében differenciális vámokat vet ki, a nélkül, hogyról er az intézkedésről előzőleg értesítette volna a nevezett államok képviselőit. Ghika román követ ebben a dologban már lépéseket tett a portánál és a Jildiz-palotában, Mijatovics szerb követ pedig legközelebb tesz ilyen lépéseket.

Konstantinápoly, jun. 1. A török lapok közlik azt a különözeti vámtarifát, a melyet valamennyi balkán állam ellenében már alkalmaznak és jövőre alkalmazni fognak.

Lindau Rudolf, a Pette publike német kötvénytulajdonosainak megbízottja az Ozmanjarend nagyszalagját kapta.

KÖZGAZDASÁG.

Szőlőbirtokosok figyelmébe.

A nagyvárad szőlőbirtokosság tudomására hozom, hogy a hegyen e héten a kapás nap-

szám 1 kor. 20 fillér, a kötő napszám pedig 80 fillérben alakult.

Nagyvárad, 1900. június 2.

Márkus János, hegybíró.

A trágyázás kérdéséhez. A nitrogén, foszforsav, káli, mész és magnesia tekintetnek azon elsőrendű fontosságú tápanyagoknak, melyekből minden talajban elegendő mennyiségnek kell jelen lenni, hogy kielégítő terméshozamot kaphassunk.

Ezen számok látszólag nem magasak, ha azonban egy bizonyos terményt nagyobb területen termelünk és ennek megfelelőleg a számítást kiterjesztjük, akkor a kg-ból mmázsa lesz hogy mit jelent pl. 100 hekt. árpa által elvont 22 métermázsa nitrogén, 11 mmázsa foszforsav,

azt csak az bírja méltányolni, a kinek ezen anyagokat valamilyen alakban a talajnak vissza kell pótolnia.

Az intenzív gazdálkodás a mely az ugarolást nem ismeri, ezt megköveteli, ha azt akarjuk, hogy újabb terméseket kapjunk és a terméshozamok ne csökkenjenek.

Ha a gazda azon istállótrágya mennyiségét kiszámítja, a mely szükséges arra, hogy a termés által elvett s említett anyagokat pótolhassa, akkor fogja csak a táblázatban foglalt számok jelentőségét kellőképpen méltányolni.

Egy szekér istállótrágyában körülbelül 2 kg. foszforsav van. Fenti számok szerint egy átlagos buzatermés a talajból hektáronként 13 kg. foszforsavat von el, ennek pótlására az illető területre 6 szekér istállótrágyát kell juttatni.

Amennyire nagy termések elérésére szükségünk van. A műtrágyafélékben a növényi tápanyagokat könnyen oldható és gyorsan ható alakban vásároljuk.

A mesterséges trágyafélékben szükség szerint a káli, nitrogént és foszforsavat egyenként vásárolhatjuk.

Mindez nem új dolog, sokan azonban tudják, de figyelemre nem méltatják.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A »Tiszántúl« eredeti távirata. -

Értéktőzsde.

Budapest, június 1.

Table with 2 columns: Instrument name (e.g., Osztrák hitel, Magyar hitel) and value.

Határidők.

Budapest, június 1.

Table with 2 columns: Commodity name (e.g., Buza októberre, Buza áprilisra) and price.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. június 1-én.

Table with 2 columns: Financial instrument name (e.g., Magyar aranyjáradék 4%, Magyar koronajáradék) and exchange rate.

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Main railway schedule table with multiple columns for routes (Budapest k.p.u.-Nagyvárad-Kolozsvár, Kolozsvár-Nagyvárad-Budapest, Püspök-Ladány-Debrecen-Érmihályfalva, etc.) and train times.